

જયપુર: એક સર્વાંગી વિશ્લેષણ

પ્રથમ વિભાગ: વાસ્તુશિલ્પનો ચમત્કાર અને ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ.

જયપુર, જેને સ્નેહથી 'ગુલાબી નગરી' તરીકે સંબોધવામાં આવે છે, તે માત્ર એક શહેર નથી, પરંતુ ભારતીય નગર નિયોજન, વાસ્તુશિલ્પ અને રાજપૂતાના સંસ્કૃતિનું એક જીવંત મહાકાવ્ય છે. તે ભારતના એવા ગણ્યાગાંઠ્યા શહેરોમાંનું એક છે જેની સ્થાપના એક સુનિયોજિત નકશાના આધારે કરવામાં આવી હતી, જે તેને તેના સમકાલીન શહેરોથી બિલકુલ અલગ અને વિશિષ્ટ બનાવે છે. તેનો પાયો અઢારમી સદીના પૂર્વાર્ધમાં, સન ૧૭૨૭માં, આમેરના કછવાહા રાજપૂત શાસક મહારાજા સવાઈ જય સિંહ દ્વિતીય દ્વારા નાખવામાં આવ્યો હતો. સવાઈ જય સિંહ માત્ર એક કુશળ યોદ્ધા અને રણનીતિકાર જ નહોતા, પરંતુ તેઓ ખગોળ વિજ્ઞાન, ગણિત અને વાસ્તુશાસ્ત્રના પણ મહાન વિદ્વાન હતા. તે સમયે તેમની રાજધાની પહાડી પર સ્થિત આમેરનો કિલ્લો હતો. પરંતુ વધતી જતી વસ્તી, પાણીની અછત અને વ્યૂહાત્મક સુરક્ષાના નવા પડકારોને કારણે, તેમને એક નવી, વધુ સુવ્યવસ્થિત અને વિશાળ રાજધાનીની જરૂરિયાત અનુભવાઈ. આ જ જરૂરિયાતે જયપુર જેવા વાસ્તુશિલ્પના ચમત્કારને જન્મ આપ્યો.

જયપુરની નગર યોજના પોતે જ એક અદ્ભુત વાર્તા છે. મહારાજા સવાઈ જય સિંહે આ વિશાળ કાર્ય માટે બંગાળી વાસ્તુકાર વિદ્યાધર ભટ્ટાચાર્યની મદદ લીધી. શહેરનો નકશો પ્રાચીન ભારતીય વાસ્તુશિલ્પ ગ્રંથો, ખાસ કરીને 'વાસ્તુ શાસ્ત્ર' અને 'શિલ્પ શાસ્ત્ર'ના સિદ્ધાંતો પર આધારિત હતો. તેને એક જાળીકામ (ગ્રિડ) પ્રારૂપ પર બનાવવામાં આવ્યું હતું, જેમાં આખા શહેરને નવ ચૌપડ એટલે કે ખંડોમાં વિભાજિત કરવામાં આવ્યું હતું, જે બ્રહ્માંડના નવ ગ્રહોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા હતા. આમાંથી સાત ખંડ સામાન્ય જનતા અને વેપારીઓ માટે હતા, જ્યારે બે ખંડોમાં સિટી પેલેસ, જંતર મંતર અને અન્ય શાહી ઇમારતો આવેલી હતી. શહેરના રસ્તાઓ સીધા અને પહોળા હતા, જે એકબીજાને કાટખૂણે છેદતા હતા, જેનાથી હવાનો પ્રવાહ અને વાહનવ્યવહાર સરળ રહેતો હતો. મુખ્ય બજારો રસ્તાઓની બંને બાજુએ એક સમાન ઊંચાઈ અને ડિઝાઇનવાળી દુકાનો સાથે બનાવવામાં આવી હતી, જે આજે પણ શહેરના જૂના ભાગમાં જોઈ શકાય છે. આ યોજનાબદ્ધ દૃષ્ટિકોણ તે યુગ માટે એક ક્રાંતિકારી પગલું હતું અને સવાઈ જય સિંહની દૂરંદેશીનું પ્રમાણ છે.

જયપુરના ઇતિહાસના મૂળ કછવાહા રાજવંશ સાથે ઊંડાણપૂર્વક જોડાયેલા છે, જેમણે સદીઓ સુધી આ ક્ષેત્ર પર શાસન કર્યું. તેમણે મુઘલો સાથે વ્યૂહાત્મક જોડાણ જાળવી રાખ્યું,

જેનાથી તેમને શાંતિ અને સ્થિરતાનો લાંબો સમયગાળો મળ્યો, જેણે તેમને કલા, સંસ્કૃતિ અને વિજ્ઞાનના વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાની તક આપી. જયપુરની સ્થાપના આ જ શાંતિપૂર્ણ અને સમૃદ્ધ કાળની પરાકાષ્ઠા હતી. શહેરની સુરક્ષા માટે, તેની ચારે બાજુ એક મજબૂત પરકોટ એટલે કે દીવાલ બનાવવામાં આવી હતી, જેમાં સાત વિશાળ પ્રવેશદ્વારો હતા. આ દીવાલોની અંદર એક એવું શહેર વસાવવામાં આવ્યું જે માત્ર એક વહીવટી કેન્દ્ર જ નહોતું, પરંતુ વેપાર, કલા અને જ્ઞાનનું એક ઉભરતું કેન્દ્ર પણ હતું. મહારાજાએ આખા દેશમાંથી કુશળ કારીગરો, કલાકારો, વિદ્વાનો અને વેપારીઓને જયપુરમાં વસવાટ કરવા માટે આમંત્રિત કર્યા અને તેમને સંરક્ષણ પૂરું પાડ્યું, જેનાથી શહેરની સાંસ્કૃતિક અને આર્થિક સમૃદ્ધિમાં ઝડપથી વધારો થયો.

'ગુલાબી નગરી' તરીકે જયપુરની ઓળખનો ઇતિહાસ પણ ખૂબ જ રસપ્રદ છે. સન ૧૮૭૬માં, વેલ્સના રાજકુમાર, જે પાછળથી રાજા એડવર્ડ સાતમા બન્યા, તેઓ ભારતની યાત્રા પર આવવાના હતા. તેમના સ્વાગતની તૈયારીઓના ભાગરૂપે, જયપુરના તત્કાલીન મહારાજા સવાઈ રામ સિંહ દ્વિતીયએ આખા શહેરને ટેરાકોટા ગુલાબી રંગથી રંગાવ્યું, જે મહેમાનગતિ અને સ્વાગતનું પ્રતીક માનવામાં આવે છે. આ રંગ શહેરને એટલો ગમ્યો કે તે તેની કાયમી ઓળખ બની ગયો. આજે પણ, જૂના શહેરની ઇમારતો આ જ પરંપરાગત ગુલાબી રંગને જાળવી રહી છે, જે સૂર્યપ્રકાશમાં એક મનમોહક દ્રશ્ય રજૂ કરે છે. જુલાઈ ૨૦૧૯માં, જયપુરના આ જ પરકોટ શહેરને તેની અદ્વિતીય નગર યોજના અને સ્થાપત્ય વારસા માટે યુનેસ્કો દ્વારા વિશ્વ ધરોહર સ્થળનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો, જે તેના ઐતિહાસિક મહત્વ પર એક વૈશ્વિક મહોર છે.

બીજો વિભાગ: કળા, શિલ્પ અને આર્થિક જીવન.

જયપુરની અર્થવ્યવસ્થાનો તાણા-વાણા તેની કલાત્મક અને સાંસ્કૃતિક વિરાસતના દોરાઓથી વણાયેલો છે. આ શહેર સદીઓથી કલા અને શિલ્પનું એક મુખ્ય કેન્દ્ર રહ્યું છે, અને આ જ કલા આજે તેના આર્થિક જીવનની કરોડરજ્જુ છે. પ્રવાસન જયપુરની અર્થવ્યવસ્થાનો સૌથી મહત્વપૂર્ણ સ્તંભ છે. દિલ્હી અને આગ્રા સાથે મળીને તે ભારતના પ્રખ્યાત 'સ્વર્ણિમ ત્રિભુજ'નો એક મહત્વપૂર્ણ ખૂણો બનાવે છે, જે વિશ્વભરના પ્રવાસીઓને આકર્ષે છે. અહીંના ભવ્ય કિલ્લાઓ, રાજસી મહેલો, જીવંત બજારો અને રંગીન સંસ્કૃતિ પ્રવાસીઓને એક અવિસ્મરણીય અનુભવ પ્રદાન કરે છે. પ્રવાસન ઉદ્યોગ માત્ર હોટેલો અને પરિવહન સાથે જ જોડાયેલો નથી, પરંતુ તે સ્થાનિક હસ્તકળા અને કલાને પણ સીધો પ્રોત્સાહન આપે છે, કારણ કે પ્રવાસીઓ અહીંથી યાદગીરી રૂપે સ્થાનિક કલાકૃતિઓ ખરીદવાનું પસંદ કરે છે.

પ્રવાસન ઉપરાંત, જયપુર રત્ન અને આભૂષણોના વેપારનું એક વિશ્વ પ્રસિદ્ધ કેન્દ્ર છે. તે કિંમતી અને અર્ધ-કિંમતી પથ્થરોને કાપવા, પોલિશ કરવા અને તેના પર કલાકારીગરી કરવાની દુનિયાની સૌથી મોટી મંડીઓમાંની એક છે. અહીંના કુશળ કારીગરો પેઢીઓથી આ કળામાં નિપુણ છે. પન્ના, નીલમ અને માણેક જેવા રત્નોને અહીં અત્યંત કુશળતાથી આકાર આપવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત, જયપુર તેની પરંપરાગત આભૂષણ કળા, ખાસ કરીને 'કુંદન' અને 'મીનાકારી' માટે જાણીતું છે. કુંદન કળામાં સોનામાં રત્નો જડવાની એક જટિલ પ્રક્રિયા સામેલ છે, જ્યારે મીનાકારીમાં સોના પર વિવિધ રંગોના મીનાથી બારીક ચિત્રકામ કરવામાં આવે છે. જૌહરી બજાર, જે શહેરનું એક મુખ્ય બજાર છે, તે આ શાનદાર આભૂષણો અને રત્નોના વેપારનું કેન્દ્ર છે. આ ઉદ્યોગ માત્ર શહેર માટે એક મોટો આવકનો સ્ત્રોત જ નથી, પરંતુ તે લાખો કારીગરોને રોજગાર પણ પૂરો પાડે છે.

હસ્તકળા જયપુરની આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક ઓળખનું બીજું મહત્વપૂર્ણ પાસું છે. અહીંના કારીગરોનું કૌશલ્ય તેમની બનાવેલી દરેક વસ્તુમાં ઝળકે છે. 'બાંધણી' કે 'બંધેજ'ની કળા, જેમાં કાપડને દોરાથી બાંધીને રંગવામાં આવે છે, અહીંની એક પ્રખ્યાત કાપડ કળા છે. એ જ રીતે, 'સાંગાનેરી' અને 'બગરુ' બ્લોક પ્રિન્ટિંગ પણ વિશ્વ પ્રસિદ્ધ છે, જેમાં લાકડાના બ્લોક્સથી કાપડ પર સુંદર ડિઝાઇન છાપવામાં આવે છે. જયપુરની 'બ્લુ પોટરી' એટલે કે વાદળી માટીકામની કળા પણ અદ્વિતીય છે, જેમાં ક્વાર્ટઝ પાવડરનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે અને તેના પર વાદળી અને સફેદ રંગોથી સુંદર ચિત્રકામ કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત, અહીં લાખની બંગડીઓ, ચામડાના પગરખાં જેને 'મોજડી' કહેવાય છે, અને આરસની મૂર્તિઓ પણ બનાવવામાં આવે છે. આ હસ્તકળાની વસ્તુઓ માત્ર સ્થાનિક બજારોમાં જ વેચાતી નથી, પરંતુ તેની મોટા પાયે નિકાસ પણ કરવામાં આવે છે, જેનાથી જયપુરની કલાત્મક પ્રતિષ્ઠા વિશ્વભરમાં ફેલાય છે.

આ પરંપરાગત ઉદ્યોગોની સાથે, આધુનિક જયપુર તેની અર્થવ્યવસ્થામાં વિવિધતા પણ લાવી રહ્યું છે. તે રાજસ્થાનની રાજધાની હોવાને કારણે એક મહત્વપૂર્ણ વહીવટી કેન્દ્ર છે. તાજેતરના વર્ષોમાં, શહેરે માહિતી તકનીકી, સેવા ક્ષેત્ર અને શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં પણ પ્રગતિ કરી છે. અહીં ઘણા ઔદ્યોગિક વિસ્તારો વિકસાવવામાં આવ્યા છે જ્યાં વિવિધ પ્રકારના ઉત્પાદન એકમો આવેલા છે. જોકે, શહેરનું આર્થિક હૃદય આજે પણ તેની કલા, શિલ્પ અને પ્રવાસનમાં જ વસે છે. આ એક એવું આર્થિક મોડેલ છે જે આધુનિકતાની સાથે-સાથે તેની સાંસ્કૃતિક વિરાસતને પણ સફળતાપૂર્વક સાચવે છે અને સમૃદ્ધ કરે છે. જયપુર એ સાબિત કરે છે કે કલા અને સંસ્કૃતિ માત્ર મનોરંજનનું સાધન નથી, પરંતુ આર્થિક સમૃદ્ધિ અને રોજગાર સર્જનનું એક શક્તિશાળી માધ્યમ પણ હોઈ શકે છે.

ત્રીજો વિભાગ: રંગીન સંસ્કૃતિ, ઉત્સવો અને જીવનશૈલી.

જયપુરનું સાંસ્કૃતિક જીવન એટલું જ રંગીન અને જીવંત છે જેટલા તેના બજારો અને ઇમારતો. તે રાજસ્થાની પરંપરાઓ, રાજપૂતાના શાન અને લોક કલાઓનો એક અદ્ભુત સંગમ છે, જે અહીંની જીવનશૈલીના દરેક પાસામાં દેખાય છે. લોક સંગીત અને નૃત્ય જયપુરની આત્મા છે. 'ધૂમર' નૃત્ય, જેમાં મહિલાઓ રંગીન ધાધરા પહેરીને ધીમે ધીમે ફરે છે, તે અહીંની સૌથી સુંદર અને શાલીન નૃત્ય કળાઓમાંની એક છે. જ્યારે, 'કાબેલિયા' નૃત્ય, જે સપેરા જનજાતિની મહિલાઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે, તે તેની ઉર્જા અને ઝડપી ગતિ માટે જાણીતું છે. આ નૃત્યો સાથે રાવણહથ્થા, સારંગી અને અલગૌજા જેવા પરંપરાગત વાદ્યોની ધૂન એક મનમોહક વાતાવરણ બનાવે છે. કઠપૂતળીનો ખેલ પણ અહીંની એક પ્રાચીન લોક કલા છે, જેના માધ્યમથી ઐતિહાસિક અને પૌરાણિક કથાઓને જીવંત કરવામાં આવે છે.

જયપુર 'તહેવારોનું શહેર' છે, અને અહીંના ઉત્સવો માત્ર ધાર્મિક અનુષ્ઠાન નથી, પરંતુ સામુદાયિક જીવન અને સાંસ્કૃતિક અભિવ્યક્તિનો એક અવસર હોય છે. 'તીજ' અને 'ગણગૌર' અહીંના સૌથી મહત્વપૂર્ણ તહેવારો છે, જે ખાસ કરીને મહિલાઓ દ્વારા મોટા ઉત્સાહથી ઉજવવામાં આવે છે. તીજના અવસરે, જે ચોમાસાના આગમનનું પ્રતીક છે, મહિલાઓ લીલા રંગના વસ્ત્રો પહેરે છે, હીંચકા ખાય છે અને પરંપરાગત ગીતો ગાય છે. ગણગૌરનો તહેવાર ભગવાન શિવ અને દેવી પાર્વતીના પ્રેમને સમર્પિત છે, જેમાં અપરિણીત અને પરિણીત મહિલાઓ સોળ દિવસ સુધી પૂજા કરે છે અને ભવ્ય શોભાયાત્રાઓ કાઢે છે. આ ઉપરાંત, હાથી મહોત્સવ અને પતંગ મહોત્સવ પણ પ્રવાસીઓ માટે મોટા આકર્ષણનું કેન્દ્ર હોય છે. તાજેતરના વર્ષોમાં, 'જયપુર સાહિત્ય મહોત્સવ' એ શહેરને આંતરરાષ્ટ્રીય સાહિત્યિક મંચ પર સ્થાપિત કરી દીધું છે. તેને 'પૃથ્વી પરનો સૌથી મોટો સાહિત્યિક શો' કહેવામાં આવે છે, જ્યાં વિશ્વભરના લેખકો, વિચારકો અને સાહિત્ય પ્રેમીઓ દર વર્ષે જાન્યુઆરીમાં એકઠા થાય છે.

જયપુરની જીવનશૈલીમાં અહીંના ભોજનનું એક વિશેષ સ્થાન છે. રાજસ્થાની વ્યંજનો તેમના મસાલેદાર અને સમૃદ્ધ સ્વાદ માટે જાણીતા છે, જે આ ક્ષેત્રની સૂકી આબોહવા અને ચોક્કા સંસ્કૃતિને દર્શાવે છે. 'દાળ-બાટી-ચૂરમા' અહીંનું સૌથી પ્રતિષ્ઠિત અને પ્રખ્યાત વ્યંજન છે, જેમાં ધીમાં ડુબાડેલી બાટી, મસાલેદાર દાળ અને મીઠું ચૂરમું સામેલ હોય છે. 'ગટ્ટે કી સબ્જી' અને 'કેર સાંગરી' જેવા વ્યંજનો પણ અહીંની ખાસિયત છે, જે સ્થાનિક વનસ્પતિઓનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવે છે. માંસાહારી ભોજનમાં 'લાલ માંસ' ખૂબ પ્રખ્યાત છે, જેમાં મટનને દહીં અને ગરમ મસાલા સાથે રાંધવામાં આવે છે. ભોજન પછી, 'ઘેવર' અને 'ફીણી' જેવી મીઠાઈઓ

પીરસવામાં આવે છે, જે ખાસ કરીને તહેવારોના અવસરે બનાવવામાં આવે છે. અહીંના બજારોમાં મળતી ડુંગળીની કચોરી અને માવા કચોરી પણ ખૂબ લોકપ્રિય છે.

જયપુરના લોકોનો સ્વભાવ સામાન્ય રીતે શાંત, મિલનસાર અને મહેમાનનવાજ હોય છે. 'પધારો મ્હારે દેસ' (અમારા દેશમાં તમારું સ્વાગત છે) ની ભાવના અહીંના લોકોના વર્તનમાં ઊંડાણપૂર્વક વસેલી છે. અહીંની જીવનશૈલીમાં એક પ્રકારની શાહી શાલીનતા અને પરંપરાગત મૂલ્યોનો આદર આજે પણ જીવંત છે. લોકો પોતાની કલા, સંગીત અને રીતિ-રિવાજો પર ખૂબ ગર્વ કરે છે. જોકે શહેર ઝડપથી આધુનિક થઈ રહ્યું છે, તેમ છતાં અહીંના સામાજિક તાણા-વાણામાં પરિવાર અને સમુદાયનું ખૂબ મહત્વ છે. બજારોમાં ફરતા, પરંપરાગત વેશભૂષામાં સજ્જ લોકો, ઊંટ ગાડીઓ અને આધુનિક વાહનોનું એક સાથે દેખાવું એ જયપુરના તે અનોખા ચરિત્રને દર્શાવે છે જ્યાં ભૂતકાળ અને વર્તમાન એક સાથે કદમ મિલાવીને ચાલે છે.

ચોથો વિભાગ: આધુનિક જયપુર: વિરાસતનું સંરક્ષણ અને ભવિષ્ય તરફ.

આધુનિક જયપુર એક એવા શહેરનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે જે તેની ગૌરવશાળી વિરાસત અને ભવિષ્યની આકાંક્ષાઓ વચ્ચે એક નાજુક સંતુલન સાધવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. રાજસ્થાનની રાજધાની હોવાને કારણે, તે રાજ્યનું મુખ્ય રાજકીય, વહીવટી અને શૈક્ષણિક કેન્દ્ર છે. જૂના શહેરની ઐતિહાસિક દીવાલોની બહાર, એક નવું અને આધુનિક જયપુર ઝડપથી વિકસી રહ્યું છે, જેમાં પહોળા રસ્તાઓ, ઊંચી ઇમારતો, મોટા શોપિંગ મોલ્સ અને આધુનિક રહેણાંક કોલોનીઓ છે. શહેરે શિક્ષણ અને આરોગ્ય સેવાના ક્ષેત્રમાં ઘણી પ્રગતિ કરી છે અને અહીં ઘણી પ્રતિષ્ઠિત યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો અને હોસ્પિટલો છે. માહિતી તકનીકી અને સેવા ક્ષેત્ર પણ અહીં ધીમે ધીમે પોતાના મૂળ જમાવી રહ્યા છે, જેનાથી યુવાનો માટે રોજગારીની નવી તકો ઊભી થઈ રહી છે. આ વિકાસ શહેરને એકવીસમી સદીની જરૂરિયાતો અનુસાર ઢાળવા માટે આવશ્યક છે.

જોકે, આ તીવ્ર શહેરીકરણનો સૌથી મોટો પડકાર પોતાની અદ્વિતીય વિરાસતનું સંરક્ષણ કરવાનો છે. જયપુરનું જૂનું પરકોટ શહેર, જે યુનેસ્કોની વિશ્વ ધરોહર સૂચિમાં સામેલ છે, તે આધુનિક વિકાસના દબાણનો સામનો કરી રહ્યું છે. વાહનવ્યવહારની વધતી ભીડ, વાયુ પ્રદૂષણ અને અનિયંત્રિત બાંધકામ કાર્યો ઐતિહાસિક ઇમારતો અને શહેરના પરંપરાગત સ્વરૂપ માટે એક ખતરો પેદા કરી રહ્યા છે. જૂના બજારોનું વ્યાવસાયીકરણ અને ઐતિહાસિક હવેલીઓનું હોટેલોમાં રૂપાંતર તેમની મૌલિકતાને પ્રભાવિત કરી રહ્યું છે. સરકાર અને વિવિધ સંરક્ષણ

સંસ્થાઓ માટે આ એક નિરંતર પડકાર છે કે તેઓ વિકાસની ગતિ જાળવી રાખીને આ અમૂલ્ય વિરાસતને કેવી રીતે સાચવે. આ માટે કડક નિયમો, ટકાઉ પ્રવાસનને પ્રોત્સાહન આપવું અને સ્થાનિક સમુદાયોને સંરક્ષણના પ્રયાસોમાં સામેલ કરવાની જરૂર છે.

આ દિશામાં ઘણા સકારાત્મક પગલાં પણ લેવામાં આવી રહ્યા છે. જયપુર મેટ્રો રેલ પરિયોજનાએ શહેરના જાહેર પરિવહનને સુધારવામાં અને વાહનવ્યવહારની ભીડને ઓછી કરવામાં મદદ કરી છે. 'સ્માર્ટ સિટી મિશન' હેઠળ, શહેરની માળખાકીય સુવિધાઓને સુધારવાનું અને નાગરિક સુવિધાઓને ટેકનોલોજી સાથે જોડવાનું કામ કરવામાં આવી રહ્યું છે. ઘણી બિન-સરકારી સંસ્થાઓ અને નાગરિક સમૂહો પણ છે જે શહેરની ઐતિહાસિક ઇમારતો, જળ સ્ત્રોતો અને હરિયાળીને બચાવવા માટે સક્રિયપણે કામ કરી રહ્યા છે. વિરાસત સંરક્ષણ અને આધુનિક વિકાસ વચ્ચે સંતુલન બનાવવાનો આ પ્રયાસ જયપુરને એક 'જીવંત સંગ્રહાલય' તરીકે જાળવી રાખવા માટે મહત્વપૂર્ણ છે, જ્યાં પ્રવાસીઓ અને રહેવાસીઓ બંને શહેરના ભૂતકાળ અને વર્તમાનનો એક સાથે અનુભવ કરી શકે.

જયપુરનું ભવિષ્ય આ જ સંતુલન સાધવાની ક્ષમતા પર નિર્ભર કરે છે. આ એક એવું શહેર છે જેની આત્મા તેના ઇતિહાસ, કલા અને સંસ્કૃતિમાં વસે છે, પરંતુ જેનું શરીર આધુનિક દુનિયા સાથે કદમ મિલાવવા માટે તૈયાર છે. જો તે પોતાની વિરાસતને એક બોજને બદલે એક સંપત્તિ તરીકે ઉપયોગ કરી શકે, તો તે દુનિયા માટે એક ઉદાહરણ બની શકે છે કે કેવી રીતે એક ઐતિહાસિક શહેર આધુનિક યુગમાં પણ પ્રાસંગિક અને સમૃદ્ધ રહી શકે છે. પોતાની રંગીન સંસ્કૃતિ, ઉદ્યોગસાહસિક લોકો અને અદ્વિતીય વાસ્તુશિલ્પના પાયા પર, જયપુર નિઃશંકપણે ભારતના સૌથી આકર્ષક અને મહત્વપૂર્ણ શહેરોમાંનું એક બની રહેશે, જે પોતાના શાહી ભૂતકાળની વાર્તાઓ કહેતું એક ઉજ્જવળ ભવિષ્ય તરફ આગળ વધી રહ્યું છે.